

NTNU
Det skapende universitet

IPR i Horisont 2020

- hovedprinsippene

www.ntnu.no Morten Øien © 2015 Presentasjon holdt på NARMAs årskonferanse 14 april 2015

2

Hvor finner dere prinsippene (de juridiske grunnreglene)?

- Deltakelsesreglene for H 2020 («Rules for Participation» (RfP)
 - Regulation (EU) No 1290/2013 of the European Parliament and of the Council
- H 2020 Annotated Model Grant Agreement (MGA)
 - Dette er et omfattende dokument!
- Disse dokumentene (og flere) finner du lett på <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/official-documents>
- Et innledende råd: Alle ansatte som skal delta i et EU-prosjekt bør gjøre seg kjent med de relevante delene av RfP, bl.a. for å lære det særegne EU-»språket»

NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

3

Ledelse av samarbeidsforskning («collaborative research») – hovedutfordringene

- På hvilke vilkår er deltakerne villige til å dele/utveksle sine eksisterende kunnskaper?
- Hvem skal eie resultatene av samarbeidet?
- Hvem vil utnytte resultatene og hvordan?

www.ntnu.no

4

Samarbeidsforskning – sentrale kriterier

- Felles prosjektdesign/søknad
- Resultatene vil bli generert ved at deltakerne (d.v.s. deres ansatte m.fl.) arbeider sammen!
 - Prinsippet om felles teknisk gjennomføringsansvar (« joint technical responsibility»)
- Deling av resultatene, i henhold til generelle (for eksempel EU) regler and i samsvar med beslutninger truffet i forskningskonsortiet

www.ntnu.no

5

Intellectual Property (IP) vs Intellectual Property Rights (IPR)

- Begrepet IP dekker immaterielle resultater/verdier av enhver art, slik som litterære verk, datamaskinprogrammer, oppfinnelser (som kan eller ikke kan være patenterbare) etc.
- Begrepet IPR dekker alle juridiske rettigheter (automatiske eller som innvilges gjennom en søknadsprosess) som knytter seg til immaterielle resultater/verdier, slik som opphavsrett, patentrett etc.
- I prosjekter («Actions») under H 2020 skal IP ha den meningen som fremgår av Article 2 i Stockholm-konvensjonen – http://www.wipo.int/treaties/en/convention/trtdocs_wo029

www.ntnu.no

6

Viktige IP-relaterte begreper i H 2020

- **Bakgrunn** («Background»): data, know-how eller informasjon som deltakerne kontrollerer («held by») før de signerer/tiltrer prosjektkontrakten med Kommisjonen (alt. et Agency) og som er nødvendig («needed») for implementering av prosjektet og/eller for utnytting av resultatene
- **Resultater**: alle materielle og immaterielle «outputs» fra prosjektet
- **Tilgangsrettigheter** («Access rights»): lisenser og bruksrettigheter til Resultater og Bakgrunn
- **Formidling** («Dissemination»): å gjøre resultatene tilgjengelige for almenheten
- **Utnytting** («Exploitation»): direkte eller indirekte bruk av resultatene i videre forskning og/eller i økonomiske aktiviteter

www.ntnu.no

7

Bakgrunn

- Eksisterende ressurser/verdier (både materielle og immaterielle) som det er nødvendig å ha tilgang til for å gjennomføre samarbeidsprosjektet
- Forblir i den deltakers kontroll som brakte Bakgrunnen inn i prosjektet
- Deltakerne skal informere hverandre om mulige begrensninger i tilgangsrettigheter til Bakgrunn på grunn av andre (tidligere) forpliktelser
- Deltakerne skal identifisere og bli enige om/avtale hva som er relevant Bakgrunn for prosjektet, vanligvis i et eget vedlegg («Annex») til konsortie-avtalen
- Ett eksempel på hvordan listing av Bakgrunn kan håndteres - sjekk DESCA H 2020 Consortium Agreement Model - <http://www.desca-2020.eu/>

www.ntnu.no

8

Resultater

- Hver deltaker blir eier av de outputs/verdier som genereres gjennom egen innsats alene (normalt av egne ansatte)
- Der resultatene er generert gjennom en felles innsats fra flere deltakere og det ikke er mulig å identifisere/skille ut den enkeltes bidrag, vil deltakerne eie resultatene i sameie («joint ownership»)
 - Default bestemmelse i RfP/MGA: Hver sameier har rett til å gi ikke-eksklusive lisenser til tredjeparter, forutsatt (i) skriftlig forhåndsvarsel og (ii) betinget av at de øvrige sameierne godtgjøres på rimelige og rettferdige vilkår («Fair and reasonable compensation»)
- Deltakerne kan avtale et annet eierskapsregime enn sameie
- Ansatte og annet involvert personell's mulige IP-rettigheter til Resultater **må** tas hensyn til/reguleres av hver enkelt deltaker **før** prosjektstart

www.ntnu.no

9

Tilgangsrettigheter («Access Rights»)

- **To «real life» scenarier:**
 - En deltaker trenger tilgang til **en annen** deltaker's Bakgrunn og/eller Resultater for å kunne utføre eget arbeid i prosjektet
 - En deltaker trenger **en annen** deltaker's Bakgrunn og/eller Resultater for å kunne utnytte egne resultater fra prosjektet
- **Løsningen i samarbeidsprosjekt under H 2020:**
 - **Fordelaktige** lisenser og bruksrettigheter gjelder **innad i konsortiet** - «Access rights» («ARs)
 - MGA gir også mor/søster/datterselskaper («Affiliates», som ikke er deltakere i konsortiet) Tilgangsrettigheter, med mindre noe annet er avtalt mellom deltakerne i konsortie-avtalen

www.ntnu.no

10

Tilgangsrettigheter («ARs») (forts.)

- Alle anmodninger om Tilgangsrettigheter skal være skriftlige
- ARs for **implementering** skal gis for prosjektets løpetid
- Anmodninger om ARs for **Utnytting** må **framsettes** innen 1 år etter prosjektslutt, med mindre konsortiet har avtalt en annen frist
- En Tilgangsrettighet gir ingen rett til videre-lisensiering, med mindre konsortiet har avtalt noe annet
- Husk at ARs kun gjelder for **deltakerne** (= de juridiske og/eller fysiske personer som tegnet kontrakt med Kommisjonen), ikke for deltakernes ansatte.

Ergo: Alle anmodninger om ARs må være **autorisert**

www.ntnu.no

11

ARs – kommersielle vilkår

- ARs til Bakgrunn for **implementering**:
 - **Gratis («royalty-free»)**, med mindre deltakerne har avtalt noe annet før MGA ble signert
- ARs til Bakgrunn for **Utnytting**:
 - på Rimelige og rettferdige vilkår («Fair and reasonable conditions»)
- ARs til Resultater for **implementering**:
 - **Gratis**
- ARs til Resultater for **Utnytting**:
 - på Rimelige og rettferdige vilkår

www.ntnu.no

12

Tredjepartsrettigheter (inkludert ansatte)

- **RfP art. 41(3)**
 - Kommer til anvendelse på «any party working for a participant»
 - «If ...entitled to claim rights to the results generated» – hva betyr dette?
 - Nødvendig kontraktbestemmelse på grunn av
 - manglende harmonisering av arbeidsrett og patentrett i Europa (for eksempel: **Lærer-unntaket** (« the «Professor's privilege»))
 - svært få lovregler om arbeidstakeroppfinnelser er preseptoriske
 - deltakernes forpliktelser knyttet til innvilgelse av Tilgangsrettigheter
 - **NB!**: Ulike deltakere anvender ulike metoder og løsninger for å sikre etterlevelse av denne regelen!

www.ntnu.no

13

Beskyttelse av Resultater

- Hvis et resultat med rimelighet kan forventes å kunne utnyttes kommersielt eller industrielt, skal deltakeren (= eier) sørge for at det blir beskyttet på en adekvat og effektiv måte
 - alltid forutsatt at beskyttelse vil være mulig, rimelig og konkret begrunnet
- Hvis deltakeren ikke er interessert i å beskytte resultatet, skal den overføre eierskapet til en annen deltaker **eller** til den tredjepart som er villig til å beskytte det
- Hvis **ingen** er villig til å beskytte resultatet, skal Kommisjonen informeres **før** det formidles til almenheten og Kommisjonen vil (etter egen beslutning) kunne overta eierskapet til resultatet, sammen med forpliktelsen til å beskytte det (default position)

www.ntnu.no

14

Utnytting og formidling av resultater – Open Access

- Deltakerne skal formidle («disseminate») resultatene så raskt som råd NB! Alle formidlingsaktiviteter skal være forenlige med behovet for å **beskytte** resultatene og ligge innenfor rammen av avtalte **konfidensialitetsforpliktelser** og de øvrige deltakernes **legitime interesser**
- Alle formidlingsaktiviteter skal **varsles** på forhånd og vil kunne møtes med innsigelser fra andre deltakere
- Deltakerne skal **utnytte** egne resultater i videre FoU og/eller i kommersielle aktiviteter
- Deltakerne kan utnytte egne resultater selv eller gjennom andre (indirekte utnyttelse)
- Deltakerne kan utnytte resultatene individuelt eller i fellesskap
- Hver deltaker må sikre **Open Access** til alle peer-reviewede vitenskapelige publikasjoner som bygger på resultatene fra prosjektet

www.ntnu.no

15

Konfidensialitet

- En generell konfidensialitetsforpliktelse hviler på alle deltakere for informasjon utvekslet under prosjektets løpetid, forutsatt at den aktuelle informasjonen «*has clearly been identified as being confidential*»
- Konfidensialitetsforpliktelsen varer **inntil 5 år** etter prosjektslutt
 - NB! Det er mulig å avtale en kortere løpetid i konsortiumsavtalen!
- **NB! Husk at data/informasjon generert i prosjektet må behandles konfidensielt inntil alle beskyttelses- og utnyttingsaktiviteter er planlagt og implementert!**

www.ntnu.no

16

IPR og konsortieavtaler

- En konsortie-avtale (CA) er **obligatorisk**, med mindre noe annet framgår av arbeidsprogrammet eller utlysningen («Call for proposals»)
- En CA er en avtale mellom deltakerne, EU er ikke part i denne avtalen
- CA er det primære instrumentet for etablering av **supplerende** regler for konsortiet, herunder mer detaljerte bestemmelser om lisenser og andre bruksrettigheter til Resultater og IPR
- Det finner flere CA-modeller som er fritt (gratis) tilgjengelige:
 - DESCA 2020 model (hjemmesideadressen oppgitt tidligere)
 - The MCARD 2020 model (for proprietary ICT projects/projects with software as main deliverable) - <http://www.digitaleurope.org/>
 - The EUCAR 2020 model (bilindustrimodell) – <http://www.eucar.be/>

www.ntnu.no

17

Noen nyttige informasjonskilder/ressurser

- «Guide to Intellectual Property Rights in Horizon 2020» - <http://iprhelptdesk.eu/node/2601>
 - NB! Hjemmesiden til IPR Helpdesk inneholder også en rekke andre nyttige dokumenter relatert til IP og IP forvaltning!
- World Intellectual Property Organisation (WIPO) - <http://www.wipo.int/>
- Office for Harmonization of the Internal Market (OHIM) - <http://oami.europa.eu/>

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no

18

Takk for oppmerksomheten!

 NTNU
Det skapende universitet

www.ntnu.no